

POSTANOWIENIE

26 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 26 czerwca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.K. i M.K.

przeciwko syndykowi masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku częściowego Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z 23 grudnia 2024 r., I ACa 2907/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie;**
- 3. nakazuje zwrot z kasy Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W. 11 079 (jedenaście tysięcy siedemdziesiąt dziewięć) złotych tytułem części opłaty kasacyjnej.**

(K.W.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem częściowym z 23 grudnia 2024 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację pozwanego syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 25 października 2022 r., w sprawie z powództwa A.K. i M.K. o ustalenie, oraz pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania do orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana, wskazując na naruszenie art. 5 ust.1 pkt 6 w zw. z art. 16 ust.1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy, art. 56 k.c., a także art. 385¹ § 1 k.c.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Podał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wyjaśnienia czy kryterium, na podstawie którego strona jest uprawniona do określenia wysokości świadczenia, a w niniejszej sprawie – na podstawie którego bank jest uprawniony do określenia kursu waluty obcej – może wynikać nie z treści samych oświadczeń woli stron, a z innych czynników, które na podstawie art. 56 k.c. współkształtują treść stosunku prawnego, tj. z zasad współżycia społecznego lub ustalonych zwyczajów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

5. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia SN:

z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

6. Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, że w sprawie zachodzi powołana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Przede wszystkim wypada zauważyć, że skarżący nie odzwierciedla prawidłowo oceny prawnej wyrażonej w sprawie przez Sąd Apelacyjny. Stanowisko Sądu drugiej instancji co do nieważności umowy łączącej strony procesu było konsekwencją stwierdzenia istnienia w umowie klauzul umożliwiających stosowanie do przeliczeń kursu kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego, ustalonego według tabeli kursowej banku. Jak ustaliły Sądy *meriti* tworzenie tabeli kursowej nie było w ogóle omówione w spornej umowie, i na tej podstawie stwierdziły, że nie ma przesłanek do uznania, iż kryterium, na podstawie którego bank był uprawniony do określenia kursu waluty obcej na potrzeby umowy kredytu powiązanego z walutą obcą, wynika z ustalonego zwyczaju. Oceny tej nie mogły zmienić argumenty skarżącego jakoby w czasie obowiązywania umowy pozwany stosował kursy nieodbiegające od kursów rynkowych, gdyż prawnie obojętne było to, w jaki sposób umowa w zakresie abuzywnych postanowień była w rzeczywistości wykonywana przez bank, w jaki sposób bank ustalał kursy franka szwajcarskiego względem złotego oraz czy stosowane przez bank kursy kupna i sprzedaży były *de facto* kursami rynkowymi, gdyż relewantnym dla oceny tego, czy dane postanowienie umowy jest niedozwolone, jest stan z chwili zawarcia umowy. W okolicznościach niniejszej sprawy niewątpliwie nie sprecyzowano w umowie kryteriów ustalania kursu franka szwajcarskiego w taki sposób, aby był jednoznacznie weryfikowalny. Trafnie zatem te klauzule przeliczeniowe zostały uznane przez Sądy *meriti* za kształtujące prawa i obowiązki konsumenta (kredytobiorcy) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a także rażąco naruszające jego interesy, a w konsekwencji niewiążące konsumenta.

Należy zgodzić się ze skarżącym, że w uzasadnieniu uchwały z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22 (OSNC 2022, nr 11, poz. 109), Sąd Najwyższy przyjął, iż kryterium, na podstawie którego strona jest uprawniona do określenia wysokości

świadczenia, a w analizowanym przypadku – na podstawie którego bank jest uprawniony do określenia kursu waluty obcej – będzie w szczególnych sytuacjach wynikało nie z treści samych oświadczeń woli stron, a z innych czynników, które na podstawie art. 56 k.c. współkształtują treść stosunku prawnego, tj. z zasad współżycia społecznego lub ustalonych zwyczajów. Uszło jednak uwagi skarżącego, że Sąd Najwyższy zastrzegł jednocześnie, iż kwestia ta wymaga analizy w konkretnym przypadku. Już zatem choćby z tego względu należy przyjąć, że problematyka stosowania art. 56 k.c. w przypadku tzw. umów frankowych nie ma charakteru uniwersalnego, ponieważ każdorazowo jest ściśle powiązana z okolicznościami rozpoznawanej sprawy. Nie jest również zagadnieniem nowym.

Stanowisko dotyczące możliwości zastosowania art. 56 k.c. było również analizowane w wyroku Sądu Najwyższego z 6 października 2023 r. (II CSKP 863/23, OSNC 2024, nr 7-8, poz. 70). W tym wyroku Sąd Najwyższy zauważył, że o treści stosunku prawnego powstałego w wyniku zawarcia umowy kredytu bankowego decyduje nie tylko treść samych oświadczeń woli i mającego zastosowanie wzorca umownego ustalonego przez bank, ale decydują także przepisy prawa, zasady współżycia społecznego i ustalone zwyczaje (art. 56 k.c.). Strony składające oświadczenia woli w ramach czynności prawnej kreującej stosunek prawny powinny brać (i zwykle biorą) pod uwagę także elementy kształtujące treść stosunku prawnego, nieobjęte wprost ich oświadczeniami woli. Stąd też stosując zawarte w art. 65 k.c. dyrektywy wykładni oświadczenia woli, w szczególności dążąc do ustalenia rzeczywistej i zgodnej woli stron, nie można abstrahować od wymienionych wyżej elementów stosunku prawnego. Jeżeli zatem nawet z samej umowy i mającego zastosowanie regulaminu nie wynikają precyzyjnie sformułowane kryteria ustalenia kursu waluty, ocenie (zwłaszcza w stosunkach niekonsumenckich) powinny być poddane inne elementy kształtowania treści stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy kredytu (tak również Sąd Najwyższy w postanowieniu z 21 października 2025 r., I CSK 1772/25).

Dodatkowo należy zauważyć, że w uzasadnieniu uchwały składu całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), Sąd Najwyższy, odnosząc się do zwyczajów jako hipotetycznego źródła kształtowania kursu waluty, zaznaczył, iż trudno jest przyjąć, aby przy zawieraniu umów kredytu

uksztaltował się zwyczaj odwoływania się do takiego kursu. Obserwacja praktyki bankowej prowadzi bowiem do wniosku, że w analizowanych stosunkach prawnych powszechnie przyjętym zwyczajem było raczej zastrzeżenie niedozwolonych postanowień, w których określenie kursu waluty pozostawiano bankowi, a nie stosowanie jakiegoś konkretnego, „niezależnego od stron”, kursu, np. kursu średniego NBP.

Mając na względzie powyższe rozważania, należy stwierdzić, że problematyka podana przez skarżącego nie ma waloru nowości i była już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Skarżący nie przedstawił natomiast nowych argumentów, świadczących o potrzebie dokonania kolejnej analizy. W istocie zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącego jest pytaniem o trafność stanowiska Sądu odwoławczego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa, a nie problemem związanym z istotnością zagadnienia prawnego.

7. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

8. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 *a contrario* k.p.c.). Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego pozostawiono zgodnie z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie. Natomiast rozstrzygnięcie o zwrocie części opłaty uiszczonej od skargi kasacyjnej w związku z nieprzyjęciem jej do rozpoznania uzasadnia art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. b w zw. z art. 80a u.k.s.c.

(K.W.)

[SOP]

